

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Jussi Rämet	Suomi.fi	14.10.2025 10:46:59 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

14.10.2025

PPL/546/00.07.03/2025

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto hallituksen esitykseen laiksi hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, HE 91/2025 vp

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä HE 91/2025 vp, joka koskee hyvinvointialue- ja maakuntajakolain jakamista kahdeksi erilliseksi laiksi: hyvinvointialuejakolaiksi ja maakuntajakolaiksi, sekä niihin liittyviä täsmennyksiä. Lausunto perustuu Pohjois-Pohjanmaan liiton aiemmin 30.6.2025 antamaan lausuntoon, jota tässä täydennetään ja päivitetään esityksen lopullisen sisällön mukaisesti.

Yleiset huomiot

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää edelleen kannatettavana esityksen ratkaisua, jossa maakuntajako irrotetaan hyvinvointialuejaosta ja sen muuttuminen erotetaan hyvinvointialueiden hallinnollisista muutoksista. Tämä linjaus vahvistaa maakuntajaon asemaa pysyvänä ja hallinnon yhteensopivana perusjakona, mikä tukee aluekehittämisen, kaavoituksen, EU-rahoituksen hallinnan ja valtion aluehallinnon johdonmukaisuutta. Aiemmassa lausunnossa liitto korosti, että maakuntajako on muodostettava toiminnallisesti, taloudellisesti ja suunnittelullisesti tarkoituksenmukaisista perusteista, ja että sen pysyvyys tukee pitkäjänteistä maakunnallista suunnittelua.

Liitto kiinnittää huomiota siihen, että esityksen mukaan maakuntajaon muutoksen vireille voivat panna myös ministeriöt. Tämä herättää kysymyksen alueellisen itsehallinnon ja paikallisen aloitteellisuuden suhteesta. Maakuntajako on ennen kaikkea alueellisen itsehallinnon ja aluekehittämisen perusrakenne, eikä sen muutostarpeita tulisi ohjata ensisijaisesti valtionhallinnon aloitteista. Kuntien ja maakuntien liittojen aloitteellisuus yhdessä valtiovarainministeriön vastaisi paremmin perustuslain 121 §:n ja 122 §:n hengen mukaiseen lähtökohtaan.

Hallituksen esityksen uudet ja täsmennetyt kohdat

Esityksen lopullinen versio on aiempaan luonnokseen verrattuna täsmentynyt erityisesti seuraavissa kohdissa:

- Maakuntajakolakiin lisätty säännökset vireillepanosta ja muutoksenhausta, joissa maakunnan liitto on erikseen mainittu valitusoikeuden omaavana tahona.
- Hyvinvointialueen jakautumistilanteissa säädetään taloudellisesta selvityksestä, mikä lisää läpinäkyvyyttä ja vähentää riskiä epäsuorista talousvaikutuksista.
- Maakuntajakoperusteet kirjataan laintasolle vuoden 1997 maakuntajakolain periaatteita noudattaen.
- Hyvinvointialueen ja maakunnan liiton välinen kytkentä poistetaan, mutta säilytetään mahdollisuus, että yksi hyvinvointialue voi muodostua useasta maakunnasta.

Maakuntien liittojen kannalta olennaiset vaikutukset

- Maakuntajaon pysyvyys ja oma päätöksentekomenettely tukevat liittojen suunnittelu- ja kehittämistehtäviä.
- Maakunnan liiton vireillepano-oikeus maakuntajaon muutoksissa on merkittävä lisäys liittojen vaikuttavuuteen.
- Maakuntajako toimii edelleen EU-aluepolitiikan NUTS-tason perustana.

14.10.2025

- Maakuntien liittojen ja kuntien kuulemisvelvollisuus ennen valtioneuvoston päätöksiä on säilytettävä vahvana.
- Hyvinvointialueiden taloudelliset selvitykset jakautumistilanteissa voivat epäsuorasti vaikuttaa liittojen talouteen.

Johtopäätökset

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää HE 91/2025 vp:n lopullista muotoa pääosin myönteisenä ja johdonmukaisena jatkona aiemmin lausuttuun. Maakuntajaon eriyttäminen tukee pitkäjänteistä aluekehittämistä ja hallinnollista vakautta. Pohjois-Pohjanmaan liitto korostaa kuitenkin, että maakuntajaon pysyvyyttä ei tule tulkita jäykkyytenä, vaan sen muutosten tulee olla mahdollisia, mikäli alueellinen kokonaisuus, väestörakenne tai elinkeinoelämän rakenteet muuttuvat olennaisesti.

Jussi Rämet

Maakuntajohtaja, Pohjois-Pohjanmaan liitto